

DASATA
DARBO SAUGOS TARNYBA

Civilinės saugos sistema ir teisiniai pagrindai

**Lektorius: UAB “Darbo saugos tarnyba”
DSS Ekspertas Robertas Daugėla**

KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMAS

Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas nustato:

Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo ir padarinių šalinimo teisinius pagrindus.

Priimtas: 1998-12-15

**Krizių valdymo ir civilinės saugos
įstatymas**

Naujausia redakcija

2024 m. sausio 01 d.

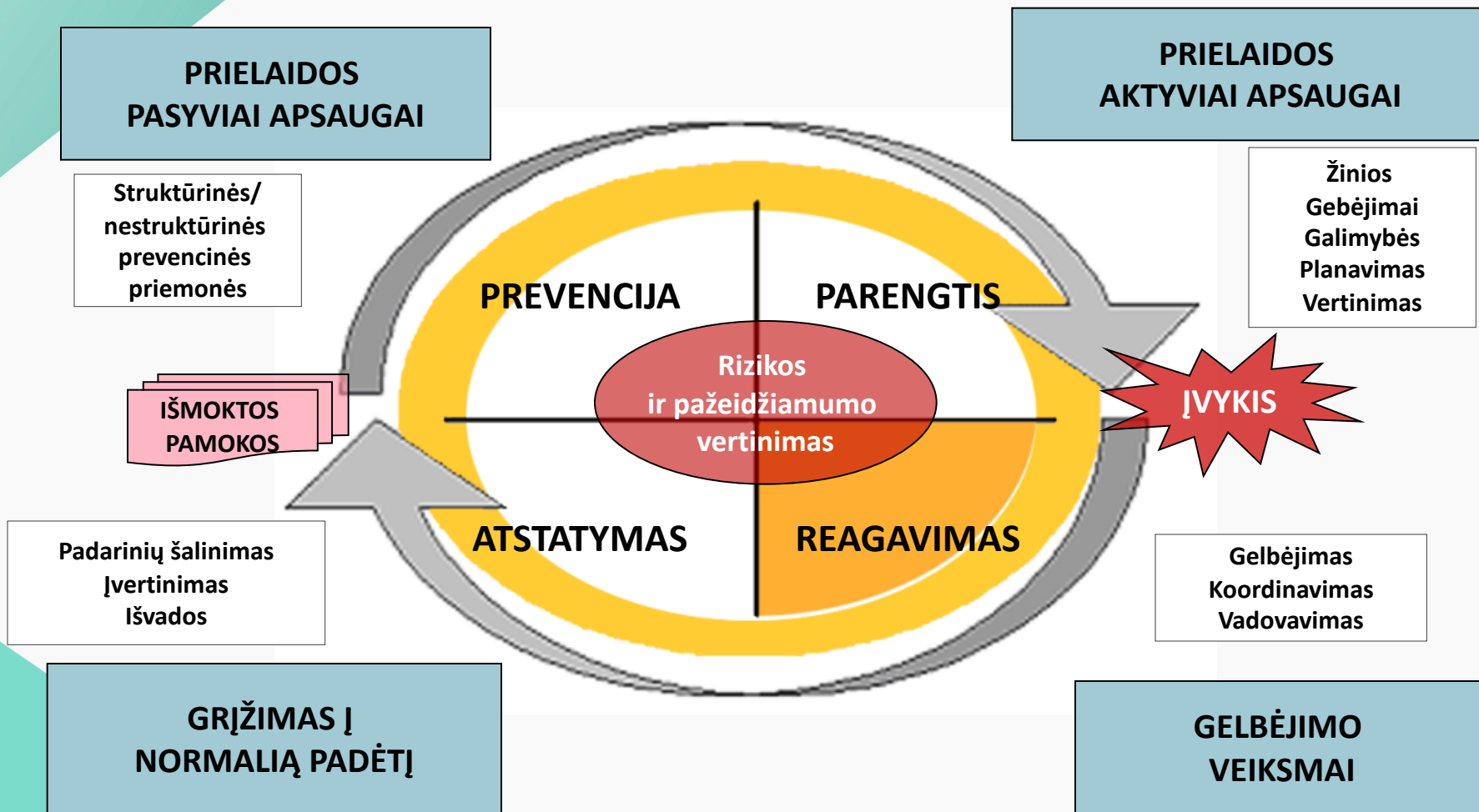
KAS TAI YRA CIVILINĖ SAUGA ?

LR Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 2 str. 3 d.:

Civilinė sauga – tai veikla, apimanti:

- valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms;
- veiksmus joms gresiant ar susidarius;
- ekstremaliųjų situacijų valdymą;
- ekstremaliųjų situacijų padarinių šalinimą.

KOKIOS YRA CIVILINĖS SAUGOS VEIKLOS SRITYS?

PREVENCIJA

ĮRENGIAMA APSAUGINĖ SIGNALIZACIJA
ĮSTATOMOS "ŠARVO" DURYS
VERTYBĖS LAIKOMOS SEIFE
PINIGAI LAIKOMI BANKE
DRAUDŽIAMAS TURTAS
ĮRENGIAMOS GROTOS
LAIKOMAS PIKTAS ŠUO

PARENGTIS

VAIKAI MOKOMI BUDRUMO IR ATSARGAUS
ELGESIO SU NEPAŽŪSTAMAIŠ ŽMONĖMIS
IŠVYKSTANT PRAŠOMA KAIMYNŲ PRANEŠTI
APIE ĮTARTINUS ASMENIS
ŽINOMAS PAGALBOS TELEFONO NUMERIS

**BUTO
APIPLĖŠIMO
RIZIKA**

ATSTATYMAS

GAUNAMA DRAUDIMO IŠMOKA
ATSTATOMI NUOSTOLIAI
SUREMONTUOJAMOS IŠLAUŽTOS SPYNOS

REAGAVIMAS

SKAMBINAMA TEL. 112
POLICIJA - AIŠKINASI NUSIKALTIMĄ, IEŠKO
PAVOGTŲ DAIKTŲ
MEDIKAI - SUTEIKIA PIRMAJĄ MEDICINOS
PAGALBĄ/VEŽA Į LIGONINĘ

KAS SUDARO CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS PAJĖGAS?

- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo pajėgos;
- Policijos pajėgos;
- Valstybės sienos apsaugos tarnybos pajėgos;
- Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių asmenų ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgos;
- Viešojo saugumo tarnybos pajėgos;
- Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgos;
- Avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgos;
- Ūkio subjekto, įstaigos pajėgos;
- Parengtų savanorių ir asociacijų pajėgos.

Pajėgos

Veiksmai

Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos:

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių formuotės.

Gesina gaisrus, vykdo gelbėjimo, paieškos ir kitus neatidėliotinus darbus, likviduoja įvykius, ekstremaliuosius įvykius bei ekstremaliąsias situacijas ir šalina jų padarinius.

Policijos pajėgos:

Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, teritorinės ir specializuotos policijos įstaigos.

Saugo ekstremaliosios situacijos židinį, kontroliuoja civilinės saugos sistemos pajėgų ir kitų tarnybų patekimą į ekstremaliosios situacijos židinį, palaiko viešąją tvarką ir užtikrina eismo saugumą ekstremaliosios situacijos židinyje, renka ir sistemina informaciją apie nukentėjusius ir žuvusius gyventojus, nustato žuvusiųjų tapatybę ir organizuoja jų išgabenimą iš ekstremaliosios situacijos židinio teisės aktų nustatyta tvarka ir atvejais kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis.

Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgos:

ekspertai, specialistai, orlaivių ekipažai ir patulinių laivų įgulos

Dalyvauja vykdant paieškos ir gelbėjimo darbus pasienio vidaus vandenyse, ieško pasiklydusių, dingusių asmenų, žvalgo ekstremaliosios situacijos židinį iš oro, stebi radiacijos foną ir padeda policijos pareigūnams užtikrinti arba savarankiškai vykdo policijos pajėgų funkcijas pasienio ruože ir kituose Valstybės sienos apsaugos tarnybos kontroliuojamuose ar saugomuose objektuose.

Sveikatos priežiūros įstaigų pajėgos:
greitosios medicinos pagalbos įstaigos, kitos Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančios asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos.

Teikia greitosios medicinos pagalbos paslaugas, prireikus nugabena nukentėjusiuosius ir (arba) pacientus į asmens sveikatos priežiūros įstaigas, nustato cheminę, biologinę, radiologinę taršą ir kontroliuoja jos plitimą.

Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgos:
Viešojo saugumo tarnybos padaliniai.

Užkerta kelią veiksams, keliantiems pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai, arba veiksams, kuriais šturkščiai pažeidžiama viešoji tvarka (masiniai neramumai, grupiniai veiksmai, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka ar priešinamasi civilinės saugos sistemos pajėgoms), padeda likviduoti ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinius.

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgos:
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba ir jai pavaldžios įstaigos, veterinarijos gydytojai.

Organizuoja gyvūnų apsaugą nuo užkrečiamųjų ligų, o joms atsiradus – tokių ligų židinių likvidavimą, atlieka gyvūnų užkrečiamųjų ligų laboratorinius tyrimus, vykdo apsaugos nuo bendrų žmonėms ir gyvūnams užkrečiamųjų ligų, taip pat kitų gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimo, profilaktikos ar apsaugos priemones, prižiūri ir kontroliuoja geriamojo vandens, maisto, pašarų saugą ir kokybę.

Avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgos:

vandentiekio, kanalizacijos, elektros, šilumos tinklų, dujų ūkio, kelių priežiūros tarnybų, sanitarinio švarinimo ir kitas komunalines paslaugas teikiančių įmonių pajėgos.

Likviduoja vandentiekio, kanalizacijos, elektros, šilumos tinklų, dujų ūkio avarijas, atkuria nutrūkusių paslaugų teikimą, rūpinasi kelių pravažumu (valo kelius), padaro nekenksmingas cheminėmis, biologinėmis, radiologinėmis medžiagomis užterštas patalpas, surenka išsiliejusias kenksmingas medžiagas ir t. t.

Ūkio subjekto pajėgos:

ūkio subjekto darbuotojai

Pradedą gesinti ūkio subjekte kilusį gaisrą arba likviduoti kilusią avariją, organizuoja darbuotojų ir (arba) turto evakavimą, padeda kitoms civilinės saugos sistemos pajėgoms likviduoti ūkio subjekte kilusį ekstremalųjį įvykį ir jo padarinius.

Parengtų savanorių ir asociacijų pajėgos:

parengti savanoriai ir asociacijų nariai

Padeda likviduoti ekstremaliąsias situacijas, teikia pirmąją medicinos ir socialinę pagalbą, psichologinę paramą.

KOKIOS YRA GYVENTOJŲ TEISĖS?

LR Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 19 str. 1 d.:
būti perspėti apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją;

gauti informaciją apie įvykčius įvykius, ekstremaliuosius įvykius, susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją ir rekomendacijas, kaip elgtis;

gauti pagalbą pagal civilinės saugos sistemos subjektų galimybes.

LR Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 49 str.:

Vyriausybės nustatyta tvarka **valstybės parama gali būti teikiama** gyventojams, ūkio subjektams, kitoms įstaigoms, kurie dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos patyrė žalą.

KOKIOS YRA GYVENTOJŲ PAREIGOS?

LR Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 19 str. 2 d.:
rūpintis, kad savo veikla nesukeltų pavojaus gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai ir nesutrikdytų valstybės valdymo, viešosios tvarkos;

pranešti skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;

pasirengti ekstremaliosioms situacijoms, vadovaudamiesi valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų viešai skelbiamomis rekomendacijomis gyventojams;

vykdyti gelbėjimo darbų vadovo, operacijų vadovo, Vyriausybės, mero ir savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimus, reikalingus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, krizei ir ekstremaliajai situacijai likviduoti, jų padariniams šalinti.

Būtinios užduotys

LR Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 39 str.

- Susidarius ekstremaliajai situacijai, gyventojai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka būtiną užduotį;
- Būtiną užduotį atliekamos tik tada, kai civilinės saugos pajėgų ar materialinių išteklių, esančių operacijų vadovo žinioje, nepakanka ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti;
- Būtinoms užduotims, kurioms atlikti reikalingi žmogiškieji ištekliai, gali būti pasitelkiami gyventojai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai. Būtinoms užduotims, kurioms atlikti reikalingi žmogiškieji ir materialiniai ištekliai, gali būti pasitelkiami tik kitos įstaigos ir ūkio subjektai;

- Būtinās užduotys neskiriamos asmenims iki 18 metų, ginkluotųjų pajėgų nariams, į civilinio mobilizacinio personalo rezervą įrašytiems asmenims, taip pat asmenims, kurie atlieka funkcijas, reikalingas valstybinio ar savivaldybių administravimo subjektams pavestoms funkcijoms atlikti. Neįgaliesiems, vyresniems kaip 65 metų asmenims, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms moterims, asmenims, auginantiems vaiką iki 3 metų, asmenims, vieniems auginantiems vaiką iki 14 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų, gali būti skiriamos būtinās užduotys tik jų sutikimu;
- Asmenys, atliekantys būtinās užduotis, aprūpinami maistu ir, jeigu būtinās užduotys atliekamos ne jų gyvenamojoje vietovėje, gyvenamąją patalpą;
- Būtinų užduočių skyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė.

ATSAKOMYBĖ UŽ CIVILINĖS SAUGOS REIKALAVIMŲ NEVYKDYMĄ

Administracinių nusižengimų kodeksas (ANK)
Nuo 2021 m. lapkričio 1d.

526 straipsnis 1 dalis:

Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo arba kitų krizių valdymą ir civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų nevykdymas ar pažeidimas:

įspėjimas arba bauda asmenims **14-30 eur.**

- įspėjimas arba bauda juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – **30-60 eur.**

526 straipsnis 2 dalis:

Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai :

- bauda asmenims **30-40 eur.**
- bauda juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims **60-90 eur.**

526 straipsnis 3 dalis (nuo 2020 m. balandžio 3 d.):

Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, riboto karantino metu, taip pat susidarius ekstremaliajai situacijai ar ekstremaliajam įvykiui, jeigu ekstremalioji situacija ar ekstremalusis įvykis kelia pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai:

- bauda asmenims **500 – 1500 eur.**
- bauda juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims **1500 - 6000 eur.**

589 straipsnis: AN tyrimą atlieka ir AN protokolus surašo šių institucijų pareigūnai: PAGD prie VRM; valstybinės priešgaisrinės priežiūros ir savivaldybių administracijų pareigūnai.

CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI

Nelaimės, didelio masto avarijos įvyksta netikėtai. Tokiais atvejais gyventojai perspėjami šiais civilinės saugos signalais: įspėjamuoju garsiniu signalu

„Dėmesio visiems“

ir įspėjamaisiais balsu skelbiamais signalais:

”Dėmesio visiems”, “Cheminis pavojus”, “Radiacinis pavojus”, “Katastrofinis užtvindymas”, “Potvynio pavojus”, “Uragano pavojus”, “Oro pavojus” ir ”Perspėjimo sistemos patikrinimas“.

Įspėjamasis garsinis signalas:

“**Dėmesio visiems**“

Įspėjamasis 3 min. trukmės pulsuojančio kaukimo garsinis signalas (9 s. kaukimo – 6 s. pauzė), skelbiamas gyventojams perspėti apie artėjančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją arba apie būsimą **svarbų pranešimą**, informuoti atliekant perspėjimo sistemos patikrinimą ar vykstant civilinės saugos pratyboms.

Išgirdę jį, gyventojai privalo įsijungti radiją ar televizorių ir išklaudyti informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant apsaugoti save ir išvengti galimos žalos ar ją sušvelninti.

Įspėjamieji balsu signalai skelbiami per elektronines sirenas, garsines avarinio signalizavimo sistemas, radiją, televiziją ne vėliau kaip per 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo „Dėmesio visiems“ perdavimo pradžios

“Dėmesio visiems” - balsu skelbiamas signalas, kuriuo pranešama apie netrukus būsimą **svarbų pranešimą** :
“Dėmesio visiems! (3k) Svarbus pranešimas. Gyventojai, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją”

“Cheminiis pavojus” - balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie realų ar gresiantį cheminės taršos pavojų atitinkamoje teritorijoje.

Pranešimo tekstas: Cheminis pavojus! (3k). Gyventojai, eikite į patalpas, jas užsandarinkite, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų.

“Radiacinis pavojus“ - balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie realų ar gresiantį radioaktyviosios taršos pavojų atitinkamoje teritorijoje.

Pranešimo tekstas: Radiacinis pavojus! (3k). Gyventojai, eikite į patalpas, jas užsandarinkite, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų.

“Katastrofinis užtvindymas” - balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie katastrofinio užtvindymo grėsmę dėl galimos avarijos Kauno hidroelektrinėje. Šis signalas skelbiamas Kauno m., Kauno, Šakių, Jurbarko, Šilutės r. gyventojams, savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams, kuriems gresia tiesioginis užtvindymas.

Pranešimo tekstas: Katastrofinis užtvindymas! (3k). Gyventojai, nedelsdami pasitraukite į aukštesnes vietas, perspėkite kitus.

“Uragano pavojus“ - balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie artėjantį hidrometeorologinį reiškinį, galintį sukelti ekstremaliąją situaciją.

Pranešimo tekstas: Uragano pavojus! (3k). Gyventojai, eikite į patalpas, uždarykite langus ir duris, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų.

“Oro pavojus“ - balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie tiesioginę priešo užpuolimo grėsmę.

Pranešimo tekstas: Oro pavojus! (3k). Gyventojai, slėpkitės rūsiuose ir kitose priedangose, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų.

“Perspėjimo sistemos patikrinimas“ - balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie vykdomą perspėjimo sistemos patikrinimą.

Pranešimo tekstas: Perspėjimo sistemos patikrinimas! (3k). Gyventojai, pavojaus nėra, tęskite darbą ir poilsį.

Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema (GPIS)

Korinio transliavimo paskirtis – perduoti informacinius pranešimus pasirinktoje viešojo judriojo telefono ryšio tinklo teritorijoje.

Telefonuose turi būti aktyvinta šių pranešimų priėmimo funkcija.

<https://lt72.lt/>

Korinis transliavimas gali vadintis: Cell Broadcast, informaciniai pranešimai, tinklo pranešimai ir pan.

Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema (GPIS)

Pranešimai perduodami trimis kalbomis į skirtingus kanalus:

578 – lietuvių k.,

525 – anglų k.,

605 – rusų k.

Vienu metu gali būti pasirenkama keletas kanalų.

GPIS panaudojimas

- Perspėti apie potencialiai gresiančius pavojus.
- Informuoti ekstremaliųjų situacijų metu.
- Informuoti visuomenę, skelbiant skubią dingusiųjų paiešką.
- Kraujo donorų paieškai.
- Pranešimams apie nusikaltėlių paiešką tam tikrame rajone.
- Kitoms funkcijoms, susijusioms su tvarkos ir visuomenės gerovės užtikrinimu, vykdyti.

EKSTREMALIOJI SITUACIJA

Ekstremalioji situacija – dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti staigų didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą.

EKSTREMALUSIS ĮVYKIS

Ekstremalusis įvykis – nustatytus kriterijus atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, kuris kelia pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

EKSTREMALIŲŲ ĮVYKIŲ KLASIFIKACIJA:

GAMTINIAI ĮVYKIAI:

- Geologiniai reiškiniai (žemės drebėjimas, karstinis reiškinys, nuošliauža, sufozinis reiškinys-pakrančių kaita)
- Stichiniai ir katastrofiniai meteorologiniai reiškiniai (uraganas, smarkus lietus, smarkus snygis, pūga, kruša, lijundra, speigas, kaitra, šalna ar sausra aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu, tirštas rūkas, labai smarki audra)
- Stichiniai ir katastrofiniai hidrologiniai reiškiniai (stichinis ar katastrofinis vandens lygio sumažėjimas arba aukštas vandens lygis, labai smarkus laivų apledėjimas, smarkus bangavimas Baltijos jūroje)
- Pavojingos užkrečiamos ligos (epidemija, pandemija, padidėjęs sergamumas, protrūkis)
- Gyvūnų ligos
- Vabzdžių antplūdis
- Augalų ligos
- Žuvų dusimas, laukinių žvėrių ir paukščių badas

TECHNINIAI ĮVYKIAI:

- Hidrotechnikos statinių (įrenginių) avarijos ir (ar) gedimai
- Transporto avarijos (automobilių, geležinkelio, oro, vandens)
- Pastatų griuvimas
- Gaisrai
- Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai
- Šilumos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai
- Dujų tiekimo sutrikimas
- Vandens tiekimo sutrikimas
- Elektroninių ryšių tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai
- Komunikacinių sistemų nutraukimas ir (ar) gedimai
- Kuro resursų trūkumas

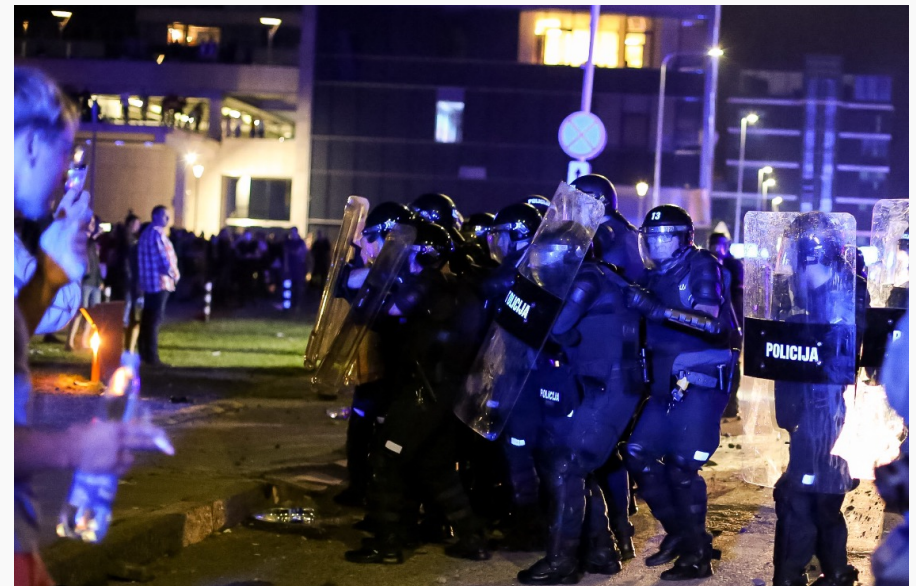
EKOLOGINIAI ĮVYKIAI

- Įvykiai transportuojant pavojingą krovinį
- Cheminė avarija
- Radiacinė avarija
- Naftos produktų išsiliejimas
- Pramoninė avarija pavojingame objekte
- Pavojingas radinys
- Gaisrai
- Maisto tarša
- Oro tarša
- Vandens tarša
- Dirvožemio, grunto tarša

SOCIALINIAI ĮVYKIAI:

- Visuomenės neramumai, susibūrimai, riaušės
- Nusikaltimai
- Karinė ataka, maištas, sukilimas
- Masinis užsieniečių antplūdis
- Žmonių grobimas
- Streikai
- Sabotažas, diversija
- Teroristiniai išpuoliai

TERORIZMAS KAIP VIENA IŠ NAUJŲ EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ PRIEŽASČIŲ

Terorizmas šiandien

Gyvename pakankamai ramioje šalyje. Australijoje ir JAV veikiantis Ekonomikos ir taikos institutas (Institute for Economic & Peace) skelbia kasmetinį Pasaulinio terorizmo indeksą (*Global Terrorism Index*). Tarp 163 pasaulio šalių pagal indeksą suskirstytų į 93 vietas, Lietuva užima 86 vietą (2023 m.)

Pasauliniame terorizmo indekse matuojamas tiesioginis ir netiesioginis terorizmo poveikis, įskaitant jo poveikį žuvusiems žmonėms, sužeidimus, turtinę žalą ir psichologinius padarinius.

Tai sudėtinis balas, pagal kurį šalys pagal terorizmo poveikį vertinamos nuo 0 (jokio poveikio) iki 10 (didžiausio poveikio)

PENKETUKAS PASAULIO VALSTYBIŲ LABIAUSIAI KENČIANČIŲ NUO TERORIZMO (2023 M.)

1. Afganistanas
2. Burkina Faso (Afrika)
3. Somalis
4. Malis
5. Sirija

PENKETUKAS EUROPOS VALSTYBIŲ LABIAUSIAI KENČIANČIŲ NUO TERORIZMO (2023 METŲ DUOMENIMIS)

1. Turkija (23 - vieta bendrame sąrašė)
2. Graikija (31)
3. Prancūzija (34)
4. Vokietija (35)
5. Didžioji Britanija (42)

... ..

Lietuva (86)

... ..

Slovėnija (93)

GYVENTOJŲ EVAKAVIMAS

Gyventojų evakavimas – dėl gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos organizuotas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

EVAKAVIMAS

Natūralių pavojų atveju (potvyniai, uraganai) paprastai yra vykdomas lokaliai ir trunka santykinai neilgą laiko tarpą.

Susidariusios ekstremaliosios situacijos gali pareikalauti dalinio ar visuotino gyventojų persikėlimo

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos žmonių evakavimą organizuoja šiais būdais:

Pagal gyvenamąją vietą – evakavimas organizuojamas per žmonių surinkimo punktus arba tiesiai iš gyvenamųjų vietų bei slėptuvių.

Pagal darbo vietą – evakavimas organizuojamas vadovaujantis ūkio subjektų sudarytais evakavimo planais.

Pagal gyvenamąją ir darbo vietas – evakavimas organizuojamas teritoriniu principu.

ŽMONIŲ EVAKAVIMAS ORGANIZUOJAMAS:

- Esant stipriai veikiančių nuodingų medžiagų pernašoms įvykus cheminei avarijai pavojingame objekte.
- Gaisrų objekto statiniuose ir už jo ribų atveju.
- Pastatų griūties atvejais.
- Terorizmo akto objekte ir aplinkiniuose pastatuose atvejais.
- Radioaktyviųjų medžiagų pernašos per įmonės teritoriją, pvz.: bendrosios radiacinės avarijos atominėje elektrinėje atveju.

Laikinas – žmonių evakavimas iš jų gyvenamųjų ir (arba) darbo vietų kol pasibaigs trumpalaikiai teritorijos švarinimo darbai.

Ilgalaikis – žmonių evakavimas, suteikiant jiems laikinas gyvenamasias vietas, kai atliekami ilgai trunkantys teritorijos švarinimo darbai.

Negrįžtamasis – žmonių evakavimas, kai užterštoje teritorijoje (gyvenamosiose patalpose) negali būti atlikti būtini švarinimo darbai arba juos atlikti kainuoja brangiau nei apgyvendinti žmones naujoje vietoje, arba jei gyvenamosios patalpos neatitinka reikalavimų ir netinkamos gyventi.

GYVENTOJŲ EVAKAVIMUI ORGANIZUOTI SAVIVALDYBĖJE ĮKURIAMI:

- gyventojų surinkimo punktai
- tarpiniai gyventojų evakavimo punktai
- gyventojų priėmimo punktai

Struktūra ir įkūrimo vietos numatytos savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane

EVAKUOTŲ GYVENTOJŲ GRĮŽIMAS

Sprendimus dėl grįžimo priima savivaldybės administracijos direktorius, remiantis AM, SAM, VRM, kitų valstybinio lygmens įstaigų pasiūlymais, gyventojų saugos kriterijais, higienos normomis.

KOLEKTYVINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS:

1. Kolektyvinėms apsaugos priemonėms priskiriami specialūs statiniai (tipinės slėptuvės), taip pat kiti statiniai, kurie, tinkamai juos paruošus, gali būti naudojami žmonių apsaugai nuo prognozuojamo pavojingo poveikio.
2. Įmonių darbuotojų apsaugai gali būti pritaikomos įmonės pastatų patalpos, rūšiai ir kitos požeminės erdvės.

SLĖPTUVĖS

2018 m. vasario 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pakeitė ankstesnę nuostatą dėl slėptuvių poreikio ir nustatė, kad **slėptuvė turi būti įrengta tik Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro veiklai užtikrinti.** Ją įrengia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie VRM.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustatė, kad **slėptuvės savivaldybėse įrengiamos, kai savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrai patenka į:**

- pavoingo objekto galimo pavojaus zoną;
- 30 km. nuo Ignalinos atominės elektrinės, kurios eksploatavimo nutraukimas vykdomas, zoną;
- 100 km nuo Baltarusijos Respublikoje eksploatuojamos atominės elektrinės zoną.

KOLEKTYVINĖS APSAUGOS STATINIAI

Kitų patalpų pritaikymas kolektyvinei žmonių apsaugai

Susidarius ekstremaliai situacijai, gyventojai trumpam laikui (iki 2 parų) galėtų pasislėpti paprastosiose slėptuvėse

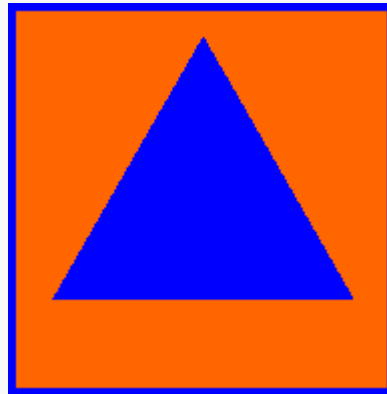
Vienam gyventojui turi būti skirta 3,5 kv. metro patalpos ploto.

Pirmiausiai parenkami valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teisėmis priklausantys statiniai ir patalpos.

Nepakankant šių statinių, gali būti naudojami privačiai nuosavybei priklausantys statiniai, sudarius su savininku sutartį.

KOLEKTYVINĖS APSAUGOS STATINIO ŽYMĖJIMO SPECIALUSIS ŽENKLAS

SAUGI PATALPA:

Patalpos esančios pastato viduje;

Saugus ir greitas patekimas;

Betoninės perdangos;

Minimalus durų ir langų kiekis;

Yra kondicionavimo ir vėdinimo sistema arba gali būti greitai izoliuojama;

Nėra pakabinamų lubų;

Radijas, vanduo.

AČIŪ UŽ DĖMĖSĮ!

Kviečiame prisijungti prie didžiausios darbo saugos bendruomenės Lietuvoje Facebook socialiniame tinke:

DARBO SAUGOS BENDRUOMENĖ
- dalinamės naujienomis,
patarimais ir dokumentais

Nuoroda:

<https://www.facebook.com/groups/339970010516808>

Jeigu norite palengvinti darbo ir gaisrinės saugos valdymą savo įmonėje, kreipkitės į „DASATA“ komandą ir mes Jums padėsime!

